

local, l'expressió de les seves cares no deixava lloc al dubte. Sense mirar cap treball ni fer cap pregunta als nois, el senyor Junquera demanà el llibre de Visites d'Inspecció, del qual en conservo una còpia. Entre altres coses, anotà: "Pocos meses lleva el Sr. Esteva al frente de la escuela de Begur. Y de la anulación absoluta en que la encontró ha llegado a verla con 28 alumnos, matrícula no alcanzada desde muchos años, ya que según era tradicional en Begur,

Exposició organitzada per l'escola del senyor Esteva a l'Ajuntament.

el censo en masa acudia al Patronato... Es más, la transformación ha sido no sólo de forma, sino de fondo. Se ha iniciado la biblioteca escolar, que ya cuenta con más de 200 volúmenes. Y la renovación del material está ya en acto"

Havia passat només un curs escolar.

Curs 1935-1936. Deixaren de venir a classe alguns nois de 14 anys i n'entraren d'altres, preferentment de 6 a 7 anys. Tenia 35 alumnes, el màxim que permetia el local.

Havia arribat el moment d'intentar la construcció d'unes escoles noves. Si no recordo malament, el cost total pujava a 100.000 pessetes, de les quals corresponia pagar-ne 15.000 a l'Ajuntament (recordem que aleshores jo cobrava 300 pessetes cada mes). L'alcalde -que era el mateix- no se decidia a tirar

endavant. La junta de la Cooperativa oferí deixar les 15.000 pessetes si l'Ajuntament es comprometia a pagar els interessos corresponents. Aquests interessos importaven quasi igual que els lloguers dels locals que servien d'escola. Resumeixo: a mig curs, l'expedient complet era a Madrid.

I com que algunes famílies seguien pressionant perquè volien que els seus fills vinguessin a l'escola nacional, pel juny de 1936 l'Ajuntament sol·licità la creació d'una escola de pàrvuls.

En poc temps, l'Escola Nacional de Begur ocupava el lloc que mai no havia d'haver perdut.

Aquell final de curs tingué lloc a la vila un acte important. Anyalment cada associació comarcal de mestres nacionals acostumava a fer una sortida col·lectiva. Durant la mateixa, tenia lloc la reunió general de l'associació, l'inspector dissertava sobre temes d'actualitat o pedagògics i acabava amb un dinar

de germanor. Aquell any els mestres de les associacions dels partits de Santa Coloma, Girona i la Bisbal ens vam reunir al cinema de Begur sota la presidència de l'inspector senyor Junquera. Érem tants, que a l'hora de dinar vam haver de separar-nos. Els del partit de la Bisbal vam dinar al restaurant que la fonda Plaja tenia a Fornells. La reunió va ésser un èxit; tant, que per l'any proper havíem planejat incloure a la reunió els mestres d'algun altre partit, cosa que, per desgràcia, no poguérem realitzar pel motiu que esmentaré tot seguit.

En plenes vacances estiuenques esclatà la guerra civil, de trist record. Si no tinc entès malament, a cap dels mestres que exercien ací no els passà res que fos irreparable. El que dirigia l'escola del patronat era un capellà. Tampoc no li va passar res; àdhuc donava classes a casa seva, i això fins el final de la guerra. Aleshores molts mestres vam ésser

"depurats", però és preferible oblidar aquells temes tan desagradables.

Des del començament de la guerra, l'escola del patronat desaparegué per sempre. Igual que la població, el cens escolar de Begur davallà, però com que tots els nois passaren a l'escola Nacional, el cens de la mateixa experimentà un considerable augment. L'escola de pàrvuls, però, absorbí els petits. La meua classe quedà totalment plena, i sense el fre que representaven els pàrvuls. Era el moment d'emprendre una tasca de més volada.

Fou aleshores quan començaren les exposicions i els exàmens públics; quan diverses persones de la localitat vingueren a l'escola a donar conferències als nois amb els quals vam fer sortides que completaven les explicacions dels conferenciants; quan establírem un important intercanvi epistolar amb nois d'altres localitats; quan muntàrem l'estació pluviomètrica primer i la meteorològica més tard; quan iniciàrem els treballs manuals de tipus variats; quan excavàrem el castell de Begur sota la mirada bondadosa del doctor Pericot, i quan més tard trobàrem 73 peces en el dolmen de Torrent.

Deixeu-me recordar quatre moments d'aquesta actuació:

Primer moment. Març de 1942. Exàmens públics al teatre, presidits per les autoritats locals. Acabats els exàmens, l'alcalde oferí, com a premi, 100 pessetes per comprar llibres destinats a la biblioteca escolar; tot seguit el representant de la Cooperativa n'oferí 150 més. Si tenim en compte que un llibre costava unes 3 pessetes, acabàvem de rebre un donatiu de més de 80 llibres, amb l'avantatge que serien triats per nosaltres. Aquests llibres eren necessaris perquè la biblioteca escolar també havia estat "depurada" i en quedaven menys de la meitat dels que havíem reunit uns anys abans. Des d'aleshores, la Cooperativa seguí concedint cada any un altre lot de llibres; així la biblioteca arribà a ser important.

Segon moment. 10 de maig de 1943. Exàmens públics presidits per